

SFÂNTUL PORFIRIE
KAVSOKALYVITUL

Bucuria lui Hristos
te va tămădui

Antologia minunilor

Traducere din limba greacă și note de
protopresbiter dr. Gabriel Mândrilă

Cuprins

<i>Prologul editorului</i>	7
<i>Notă introductivă</i>	9
<i>Câteva date biografice despre Sfântul Porfirie</i>	15
<i>Abrevieri</i>	18
<i>Venirea Harului dumnezeiesc asupra Sfântului la Kyriakónul de la Kaysokalyvia</i>	19
<i>Întru lumina lui Hristos și a sfinților</i>	36
<i>Harisma vederii cu duhul</i>	48
<i>Harisma prorociei</i>	218
<i>Harisma prezenței duhovnicești și a lucrării de la distanță</i>	251
<i>Harisma de a diagnostica și de a vindeca</i>	283

Abrevieri

- (AgP 1)** Sfântul Porfirie, *O să vă spun...*, 2015.
- (AgP 2)** Sfântul Porfirie, *O discuție despre depresie*, 2014.
- (AgP 3)** Sfântul Porfirie, *Despre educația copiilor*, 2012.
- (Aga)** Agapie Monahul, *Flacăra dumnezeiască pe care a aprins-o în mine Starețul Porfirie*, 2007.
- (Anghetse)** Anghelákis I. – Tséliou A., *Sfântul Porfirie despre seminariile de Psihodinamică*, 2015.
- (Atha)** Athanasie, Mitropolit de Lemesós, *Mărturie despre Starețul Porfirie*, 2009.
- (Ianni)** Iannitsiótis K., *În preajma Starețului Porfirie. Un fiu duhovnicesc își amintește*, 2009.
- (Io)** Ioannidis K., *Starețul Porfirie. Mărturii și experiențe*, 2009.
- (Kallia)** Kalliátsos, *Părintele Porfirie*, 2014.
- (Kara)** Karadimos E., *Viața și petrecerea Cuviosului Stareț Porfirie*, 2011.
- (Kosta)** Kostákou A., *De vorbă cu Starețul Porfirie*, 2014.
- (Lampro)** Lampropoulou P., *Experiențele mele în preajma Sfântului Porfirie*, 2015.
- (Marou)** Marousiótis I., *Câte am văzut și am auzit de la Starețul Porfirie*, 2014.
- (Neof)** Neofit, Mitropolit de Morphos, *Porfirie, Sfântul frecvențelor mistice*, 2014.
- (Porf)** Maica Porfirie, *Ucenicind la picioarele Starețului Porfirie*, 2012.
- (Syllo)** Autor colectiv, *Întâmplări și sfaturi minunate ale Starețului Porfirie*, 2009.
- (Tzava)** Tzavára A., *Amintiri despre Starețul Porfirie*, 2014.

Venirea Harului dumnezeiesc asupra Sfântului la Kyriakónul de la Kaysokalyvia

Prezența Bătrânului-Dima la Kyriakón ▪ „Din ochii mei se revărsau lacrimi de dimineața până seara” ▪ „Din clipa în care m-am împărtășit toate s-au preschimbat în bucurie” ▪ „În chip tainic îi vedeam prin Har pe Stareții mei întorcându-se” ▪ „Din clipa aceea mi s-au preschimbat toate simțurile: vederea, auzul, memoria, gândirea, lumea lăuntrică și cea din afară”¹

În sfârșit, le las pe-acestea la o parte. Să vă povestesc acum despre acea zi în care l-am văzut pe un [călugăr] rus cum se ruga la Kyriakón². Mă ascultați?

¹ Relatare a Sfântului, înregistrată pe bandă magnetică și publicată în cartea *O să vă spun...*, pp. 79-134, 154-155, selecții.

² În acord cu tipicul athonit, schiturile sunt alcătuite din mai multe case – numite chilii (fiecare având înglobat în construcția propriu-zisă a casei un paraclis sau o biserică de dimensiuni mai mici) –, care au un lăcaș central de cult, unde se adună întreaga obște a schitului la sărbătorile mai importante și cu precădere duminica – *κυριακή*; acesta e motivul pentru care biserica centrală a schitului poartă numele de *Kyriakón* (n. trad.).

Respect pînă – Da, e vorba despre Dima?

– Da, despre Bătrânul-Dima, părintele rus. Un bătrân în vârstă de nouăzeci de ani, chiar mai bine de nouăzeci de ani, care încă făcea metanii. Eu ajunseseam la Kyriakón înaintea lui, în timp ce Stareții mei plecaseră înspre Kerasiá.

S-au pornit dis-de-dimineată, și-au aprins felinarele cu untdelemn și au plecat spre Kerasiá. Pe mine m-au lăsat singur, spunându-mi: „Să te duci la Kyriakón ca să te împărtășești.” Iar eu, sărmanul, mi-am făcut rugăciunea în bisericuța [noastră] și, fără să mă uit la ceas, am pornit spre Kyriakón, dar se pare că nu am ajuns chiar la timp, ci un pic mai devreme, pentru că biserica era închisă. Pridvorul fiind unul deschis¹, eu m-am dus tocmai la marginea lui² – în partea de miazănoapte există un geam, îți amintești?

– Acolo unde e scara. Sunt două ferestre.

– Așadar, în pridvor, un pic mai într-o parte, se află un fel de bancă.

– Da, în stînga și în dreapta [ințrării] sunt [două rînduri de] bănci.

– Ei bine, eu m-am dus în colț, cam la un metru de fereastră – nu-mi amintesc [exact] distanța, un metru-doi, nu-mi amintesc bine. Și era o noapte cu lună, care [lumina] ca ziua. Așadar m-am dus și m-am așezat acolo, mi-am scos șiragul de mătăanii și am început să spun *Doamne, Iisuse Hristoase*.

¹ Asemenea unei verande (n. trad.).

² Scil. în partea de nord a pridvorului, în apropierea peretelui de vest al bisericii, unde se află intrarea propriu-zisă în sfântul locaș (n. trad.).

Nici n-apucară să treacă un minut sau două... scârț-scârț... poarta [curții] s-a deschis și a intrat Bătrânul-Dima. S-a uitat în jurul său.

– [Asta se întâmpla] la Katholikón-ul¹ Schitului Kavsokalyvia.

– Dar ce-am spus eu, măi?

– La Kyriakón.

– La Kyriakón am spus?

– Da!

– La Kyriakón m-am dus ca să mă împărtășesc, dar acum mă aflam în pridvor.

– În pridvor, da, același lucru spunem și noi, în pridvorul Kyriakónului.

Așadar, cum vă spuneam, Bătrânul-Dima a privit în jurul său. Nu a văzut pe nimeni, iar pe mine, care nu mă aflam în bătaia lunii, ci în colțul acela, în întuneric, nu m-a zărit. Și-a scos șiragul de mătăanii din buzunar și a început să facă mătăanii mari, pînă la pămînt [spunând] „presfeta, Bogoroditse, spasiva...” Nu-mi mai amintesc. Măi copile, ai auzit vreodată cum se spune în rusă „Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuiește-ne pe noi”²?

– Nu, n-am auzit.

– Oh, oh, deci dă-i și dă-i [la mătăanii]... Așadar am fost foarte surprins. Oh, oh, îmi zic, un om atît de în vârstă care să facă asemenea mătăanii! Auzisem însă că și Starețul meu – nu știu câți ani să fi avut –, care era destul de înaintat în vârstă,

¹ Katholikónul este biserica centrală a unei mănăstiri.

² Presfiataia Bogorodițe, spasi nas.

Respect înalt și slab, făcea mătânii mari, până la pământ. Ați priceput?

Iar mie, la vederea acestui lucru, bum... au început, cum îți spun, să-mi curgă lacrimile. Însă nu pot să vă explic de ce-mi curgeau, nu simțeam [ceva deosebit] și nici nu-mi amintesc să-mi fi venit vreun gând, să mă fi cuprins vreo exaltare sau vreo emoție, ori o stare adâncă de pocăință sau evlavie – nu am înțeles [ce s-a petrecut]. Nu-mi amintesc decât că nu am priceput. Un șuvoi de lacrimi, dar fără să pricep de ce. Așa că eu plângeam; el făcea metanii și mie-mi curgeau lacrimile șuvoi. Nu-mi amintesc dacă spuneam „Doamne, Iisuse Hristoase” sau mai știu eu [ce altceva]. Nu-mi amintesc.

A intrat apoi Makarúdas [în biserică], trăgând ușa după el, pentru că era iarnă.

În urma sa a venit și a intrat și Bătrânul-Dima. Am așteptat un pic, ca să aibă timp să se așeze în strana sa, apoi, pâș-pâș, am intrat și eu. Am mers și m-am închinat la icoana Sfintei Treimi; apoi m-am întors și m-am strecurat în spate, acolo unde mă ascundeam, măi copile.

Deci, cum vă spuneam, m-am dus în acel loc, dar n-am stat jos deloc, chiar dacă, după obicei, când la strană încep citirile, ne așezăm.

A venit și clipa să mergem să ne împărtășim. Iar mie, în timp ce stăteam acolo, îmi curgeau lacrimile fără oprire. Nu plângeam, dar din ochii mei lacrimile se revărsau [neîncetat].

– Cum se poate să curgă lacrimi din ochi fără să plângi?

– Ei, eu nu plânsesem niciodată, mie nu-mi mai dăduseră lacrimile [până atunci]. Era prima dată când lăcrimam.

Acum să ne întoarcem [la ce spuneam mai înainte]. Când a venit clipa, așa înlăcrimat cum eram, am făcut metanie și mi-am cerut iertare [în fața obștii], la fel ca toți ceilalți părinți. Era o sărbătoare, însă nu-mi amintesc care anume, de asta erau și alți părinți, pentru că la sărbători preoții mergeau pe la diferite colibe, chilii îndepărtate, în Kerasiá, unde se duseseră și Stareții mei ca să slujească. Așadar, la Kyriakón veniseră și alți părinți ca să se împărtășească.

Am făcut metanie și, când a venit clipa, m-am împărtășit; nu-mi amintesc dacă am luat agheasmă, anafură, sau nu. Am plecat la „Slavă Ție, Dumnezeu...”¹

Luați aminte acum. [Am plecat] în rugăciune și cu... o mare bucurie, căci din clipa în care m-am împărtășit toate s-au preschimbat în bucurie... Vă spun sincer: îndată ce m-am împărtășit, întreaga mea stare s-a prefăcut în bucurie. Bucurie, bucurie, bucurie!

– Vreți să ne vorbiți despre aceste lucruri?

– Nu mă simt în stare. Năpădit de acea bucurie – mă cuprinsese o bucurie negrăită –, mi-am deschis mâinile și am început să strig: „Slavă Ție, Doamne!”

Așadar, luați aminte. Cum mă întorceam plin de bucurie, spunându-mi rugăciunile de mul-

¹ Adică la apolisul dumnezeieștii Liturghii (n. trad.).

tumire [după dumnezeiasca Împărtașanie] – le spuneam în sinea mea, nu cu glas tare –, când am ajuns într-un anumit loc, care cred că era... spune-mi tu, copile, ți l-am arătat; îți mai amintești?

– Acolo, lângă casa părintelui Nicanor, în partea de jos, unde e ceva ce seamănă cu un copac?

– Da, unde urcăm treptele, mergând spre casă, prin partea de sus. Acolo, în mijlocul bucuriei pe care o trăiam deja, m-a cuprins o altă bucurie *fă-ră-de-mă-su-ră*. Cum s-o numesc? O stare de răpire dumnezeiască¹.

Mi-am deschis de îndată mâinile și ele s-au făcut ca de piatră², ca de lemn! Eram cu trupul în chipul crucii, cu fața spre Kyriakón, acolo de unde se vedeau stâncile din fața peșterii, unde e migdalul, ca să spun așa, și am început să strig: „Slavă Ție, Doa-a-am-ne!”, cu putere: „Slavă Ție, Doa-a-a-am-ne-e!” Dacă s-ar fi aflat cineva lângă migdal, m-ar fi auzit tocmai de acolo. [Am strigat] foarte tare, așa cum [ai auzi pe cineva care] strigă de pe celălalt versant al unui munte. Apoi, tăcere.

Mâinile mele rămăseseră suspendate în aer și simțeam cum pieptul îmi tresălta; capul mi-era drept, ca și cum aș fi rostit „Doamne, Iisuse Hristoase”, însă nu știu să vă spun ce ziceam sau în ce stare eram. Mâinile mele erau ca uscate și sco-team un sunet cam așa: „uhu, uhu...”

¹ Sfântul Porfirie o numește „entuziasm (ἐνθουσιασμός)”, dar se referă la starea de extaz dumnezeiesc (*n. trad.*).

² Textual „ca de os”.

Aici, chiar în locul acesta, unde se află inima, simțeam că ceva era gata să explodeze. Iartă-mă, Dumnezeule! Mă ascultați? Locul acesta de aici..., trebuie să mă ridic în picioare ca să vi-l arăt. În starea asta de răpire în care intrasem așadar, măi copii, să-mi fie cu iertare, mâinile îmi erau înlemnite și deschise așa, drept. Cu alte cuvinte, dacă m-ai fi fotografiat din spate, ai fi văzut o cruce. Capul îmi era ridicat așa, spre cer, și partea asta de aici [pieptul] se încorda; adică mâinile întruna în aceeași poziție și partea asta încordată, gata să zboare la cer. Vă descriu întocmai cum a fost, n-am văzut nicăieri lucrurile asta... nici nu le-am citit undeva, le-am trăit eu așa cum vă spun. Ei..., asta a fost, măi copii. Dumnezeu să mă ierte!

Mi-am revenit, nu știu după câtă vreme, să fi fost așa un minut, două, trei, cinci, zece, nu mai știu. Când mi-am revenit din starea asta, hop, mi-am coborât mânuțele și, în tăcere, cu ochii în lacrimi, mi-am continuat drumul.

Însă [acum] nu mă simt [prea] bine. Mi-au înghețat picioarele.

Ajungând la chilie, nu am luat nici o gustare, după cum obișnuiam, ci m-am dus direct în biserică și, în loc să încep să cânt, după cum făceam înainte, diferite tropare de pocăință, m-am așezat într-o strană și am început să spun „Doamne, Iisuse Hristoase”, de data asta cu lacrimi, care din clipa aceea – era dimineață – și până spre seară n-au încetat.

Dacă vă îndoiiți de cele spuse aici, puteți să le cercetați mai îndeaproape sau puteți socoti că sunt din imaginația părintelui.

– Părinte, ceea ce spuneți zice și Isaac Sirul.

– Ce zice?

– Zice că lacrimile, când sunt prin Harul lui Dumnezeu, nu se opresc niciodată. E un lucru minunat. Curg neconținut, fără a fi vorba de plânset, și apoi le oprește Dumnezeu, după buna Lui socotință. Dar curg. Și vă veți întreba: de unde să curgă atâta apă? Și totuși e ceva suprafiresc, căci nu se opresc.

– Unde le-ai citit tu pe astea?

– Au trecut mulți ani de când le-am citit, și nu mai știu unde. Îmi aduc însă aminte [de aceste cuvinte].

– Ești sigur că sunt ale Sfântului Isaac Sirul? Căci eu nu-mi amintesc așa ceva.

– Sunt sigur, părinte, dar au trecut ani de când am citit acestea și nu-mi amintesc [unde anume]. L-am citit pe Isaac Sirul și-mi amintesc de aceste cuvinte. El spune tocmai ceea ce spuneți [Sfinția voastră]. Nu e ceva fiziologic, nu plângi, nu e ceva [de-acest fel], însă [lacrimile] pot să curgă.¹

¹ Interlocutorul Sfântului Porfirie se referă probabil la fragmentele următoare din *Cuvintele ascetice* ale Avei Isaac Sirul: a) „Gândurile care se mișcă în mintea celor ce își caută liniștea (a isihaiștilor) fac ca din ochii lor să curgă spontan, fără imboldul unui gând anume, lacrimi ca din niște colimvite ale Botezului, care udă cu mulțimea lor obrazii” (*Cuvântul XXIX*); b) „Când Harul va începe să-ți deschidă ochii spre a ajunge cu adevărat la vederea duhovnicească a lucrurilor, atunci din ochii tăi vor curge lacrimi ca din niște izvoare, ast-

Iată cum a fost. Uite că nici să psalmodiezi, nici altceva nu poți [face]. „Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-mă!” Nu ești în stare să cânti. Ei, eu nu voiam [nici] să vorbesc. Și, chiar dacă ar mai fi fost cineva prin preajmă, tot nu i-aș fi vorbit. Aș fi plecat, m-aș fi retras undeva, ca să rămân singur. Mă înțelegeți?

– Încercăm [pe cât putem să înțelegem].

Acolo mi-am petrecut așadar ziua întregă. Și pe la ceasurile serii – pentru că ei aveau obiceiul să ia prânzul acolo unde se duceau, și după masă să pornească fără întârziere spre chilie –, eu, fiindcă știam în jurul cărei ore aveau să sosească, am ieșit afară. Știi unde? Acolo unde e cascada, unde ne spălăm lucrurile; acolo unde îi dădeam de mâncare Arabului acela¹, pe o tăblie, în aer liber.

Așteptam așadar să apară Stareții; și cum așteptam... hop..., ia uitați-vă la mine, măi copii, ascultați acest lucru, că e foarte frumos.

fel încât de multe ori mulțimea lor îți va inunda obrazii” (*Cuvântul XXIX*); c) „Iar ochii ți se vor face asemenea unui izvor de apă vreme de doi sau chiar de mai mulți ani. Apoi vei avea parte de liniștirea gândurilor... Dar, când vei ajunge la această treaptă, darul lacrimilor ți se va lua” (*Cuvântul XXIX*).

Într-o altă circumstanță, Sfântul Porfirie a spus: „Eu cred că lacrimile, dacă nu vin din dragostea și din recunoștința față de Dumnezeu, nu au nici o valoare...; dacă nu vin din simțământul că ești cu adevărat păcătos, ci din sentimente de inferioritate sau mai știu eu din ce motive [nu au nici o valoare]... Mulți plâng foarte ușor... Lacrimile adevărate și folositoare au o altă cauză, una cu adevărat nobilă, și nu... una [obișnuită]. Se poate plânga chiar și dintr-o pricină [care poate fi satanică]...”

¹ Probabil este vorba de un animal de casă; din păcate, textul nu ne oferă alte lămuriri (*n. trad.*).

Respect pe...

– Dar de ce să vi-l spun? Ca să mă lăudați? În-
să ceea ce am făcut – să-mi fie cu iertare –, prin
Harul lui Dumnezeu am făcut. Fiți atenți, pentru
că știam ora la care aveau să vină Stareții – ve-
neau cărându-și desagi și alte lucruri –, imedi-
at ce îmi dădeam seama [că se apropie vremea
înțarcerii lor], o luam la goană pe niște trepte
de piatră – pe cele pe care o luăm la deal, îi
amintești, înspre chilia lui Gherasim?

– Da, acum nu mai sunt trepte, e doar pământ.

– Nu-i pământ, măi! Sunt trepte, niște pietre
abrupte.

– Da, niște pietre abrupte.

– Ei, astea-s aproape una de alta, de-abia de
aici începe [urcușul]. Așadar, după obicei, ur-
cam în grabă și-i ajutam cu desagi de pe drum
și bieții de ei mi-i dădeau [să-i car].

Cum vi se pare asta?

– Foarte frumos [din partea Sfinției Voastre].
Îi ajutați.

– Ei, da, mi-arătam și eu respectul față de ei,
așa voios cum eram. Calculam timpul, ora și,
ducându-mă acolo, spuneam în așteptarea lor
„Doamne, Iisuse Hristoase”. Așadar, m-am dus
într-acolo [și de data asta], dar, pentru că au în-
târziat, a trebuit să-i aștept. Mă uitam în depăr-
tare dacă nu cumva veneau de sus, dinspre ca-
sa lui Gavriil și a lui Nicanor, nu-mi mai aduc
aminte acum; poate că au crescut și alte tufișuri
și nu știu dacă se mai vede [la fel până sus]. Se
vede când vine cineva din direcția aceea?

– Nu se vede întotdeauna, părinte, nu se ve-
de. Acum sunt niște copaci acolo și cu greu [se
zărește ceva].

– Ei, nu știu. Și-acolo, în timp ce spuneam eu
„Doamne, Iisuse Hristoase” și-i așteptam, uitân-
du-mă după ei în zare, îi văd pe Stareți cum co-
borau niște trepte de marmură, pe niște lespezi.
Era un loc mai jos de Stavrós.

– Da, măi! Ce vedere [neobișnuită]! Oh, oh!
Așa, cum să-ți spun, lucrul acesta m-a cutremu-
rat. I-am văzut [cu duhul]! Adică am văzut acest
lucru prin Harul lui Dumnezeu. A fost prima da-
tă când mi s-a întâmplat așa ceva.

Ei bine, după asta m-am întors [la chilie] feri-
cit, spunând fără oprire „Doamne, Iisuse Hris-
toase”, în timp ce lacrimile îmi curgeau. Și, cum
stăteam eu acolo și-mi spuneam [rugăciunea] –
uneori mă ridicam în picioare și citeam din *Octo-
ih* în gând, fără să cânt –, îi văd dintr-odată prin
vederea cu duhul pe Stareți cum vin. Am zbu-
ghit-o pe ușă afară, m-am dus să-i întâmpin, dar
fără să-i fi văzut dinainte cu proprii mei ochi.
I-am văzut prin Harul lui Dumnezeu. Le-am lu-
at desagi și am intrat înăuntru.

În ziua următoare i-am spus Starețului și Du-
hovnicului meu cele întâmplate, în mare taină,
ca să nu afle și părintele Ioanichie. În orice caz,
părintele Pantelimon m-a sfătuit să nu spun ni-
mănuși, să fiu smerit și cu băgare de seamă și nici
măcar să nu mă gândesc la cele petrecute, pen-
tru că cel viclean urmărește asemenea lucruri, și
mi-a dat niște povețe...